

UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Γραφείο στην Ελλάδα

Ταυγέτου 23, Παλαιό Ψυχικό
154 52 Αθήνα

Tel.: +30 210 6726463

Fax: +30 210 6726417

Αθήνα, 18 Ιουνίου 2008

Προτάσεις Υ.Α.

για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων που ζητούν άσυλο στην Ελλάδα

Οι παρακάτω θέσεις απορρέουν από την ανεπιφύλακτη ανάληψη διεθνών υποχρεώσεων για το σεβασμό των δικαιωμάτων των παιδιών και των προσφύγων από πλευράς της Ελλάδας και αποτελούν απόλυτη υποχρέωση συνέπειας της χώρας προς τις διεθνείς αυτές δεσμεύσεις (Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 1989, και Διεθνής Σύμβαση για το Καθεστώς των Προσφύγων, 1951).

1. Ασφαλής είσοδος στην Ελληνική Επικράτεια, εντοπισμός και εκτίμηση των αναγκών, αξιολόγηση ανηλικότητας για όλους τους ασυνόδευτους ανηλικούς

- Εφαρμογή των μέτρων ελέγχου της παράνομης μετανάστευσης στα σύνορα με τρόπο ώστε να αποκλείεται κάθε κίνδυνος έκθεσης της ανθρώπινης ζωής σε κίνδυνο για όλους ανεξαιρέτα τους αλλοδαπούς.
- Στελέχωση των κρατικών υπηρεσιών στις παραμεθόριες περιοχές (κυρίως αστυνομία, λιμενικό και νομαρχία) με προσωπικό εξειδικευμένο στον εντοπισμό, καταγραφή και εκτίμηση της κατάστασης των ανηλίκων.
- Υιοθέτηση κρατικής διαδικασίας διαπίστωσης της ανηλικότητας (age assessment), κατά τα πρότυπα των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, ή σε περίπτωση έλλειψης αυτής, απόλυτου σεβασμού του ευεργετήματος της αμφιβολίας υπέρ του ανηλίκου.
- Άμεση κατάργηση του μέτρου της έκδοσης διαταγής διοικητικής απέλασης στους ανηλικούς, κατ' εφαρμογή του μεταναστευτικού νόμου 3386/2005 (συνεπεία της παράνομης εισόδου στη χώρα) και ρητή εξαίρεση των ανηλίκων από κάθε εφαρμογή Πρωτοκόλλων Επανεισοχής σε τρίτη χώρα.
- Άμεση κατάργηση του μέτρου της κράτησης για όλους τους ασυνόδευτους ανηλικούς. Η κράτηση μπορεί να επιβάλλεται μόνο για ειδικούς, προσωρινούς και εξαιρετικούς λόγους (π.χ. προστασία του ανηλίκου μέχρι την παραπομπή του σε αρμόδιες προστατευτικές δομές) και, σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να λαμβάνει χώρα υπό συνθήκες αρμόζουσες στην ηλικία και στην κατάσταση του ανηλίκου (χωριστά από ενήλικες, με τις απαραίτητες υποδομές, τον απαραίτητο προαυλισμό, την απαραίτητη ιατρική και κοινωνική παρακολούθηση, την παροχή ειδών άμεσης ανάγκης).
- Άμεση προώθηση των ασυνόδευτων ανηλίκων στα ειδικά κέντρα υποδοχής/φιλοξενίας, σε συνεννόηση με τους αρμόδιους φορείς (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης).
- Ενίσχυση του συστήματος πρόληψης και καταστολής της παράνομης διακίνησης και εμπορίας παιδιών.
- Έκδοση Εγκυκλίου, με τη συνεργασία όλων των συναρμόδιων Υπουργείων, η οποία θα περιέχει αναλυτικά τις ενέργειες του κάθε φορέα κατά την υποδοχή των ασυνόδευτων ανηλίκων.
- Σημαντική βελτίωση της στατιστικής καταγραφής και των στοιχείων των ασυνόδευτων ανηλίκων που εισέρχονται στη χώρα, ώστε να ενισχυθεί η παρακολούθηση των υποθέσεών τους, και ο εντοπισμός τους, σε περίπτωση εξαφάνισής.

2. Επιτροπεία

- Τήρηση της υποχρέωσης των αρχών να ενημερώνουν τον αρμόδιο Εισαγγελέα Ανηλίκων / Εισαγγελέα Πρωτοδικών για κάθε περίπτωση ασυνόδευτου ανηλίκου που εισέρχεται στη χώρα, ώστε να τίθεται σε άμεση λειτουργία ο μηχανισμός προσωρινού επιτρόπου, κατ' εφαρμογή τόσο των διατάξεων του ΠΔ 220/2007 όσο και των διατάξεων του Αστικού Κώδικα περί επιτροπείας ανηλίκων.
- Νομοθετική και πρακτική ενίσχυση του θεσμού της επιτροπείας των ασυνόδευτων ανηλίκων. Ενδυνάμωση των κοινωνικών υπηρεσιών των Εισαγγελιών ώστε να καταστούν ικανές να ανταποκρίνονται ουσιαστικά στην ανάγκη προστασίας όλων των ανηλίκων.
- Πλήρης ανάληψη των ευθυνών των προσωρινών και μόνιμων επιτρόπων σε όλα τα θέματα που αφορούν την προστασία του ανηλίκου και την προάσπιση των δικαιωμάτων του (πρόσβαση στη διαδικασία του ασύλου, στέγαση, δικαίωμα στην παιδεία, δικαίωμα στην υγεία, δικαίωμα στη θρησκεία, κλπ).
- Θεσμοθέτηση ειδικής σταδιοδρομίας εισαγγελέα ανηλίκων εντός του εισαγγελικού Σώματος.
- Συνεχής εκπαίδευση των εισαγγελέων ανηλίκων, αλλά και των αρμόδιων Εισαγγελέων Πρωτοδικών, στα ζητήματα των ασυνόδευτων ανηλίκων.
- Ίδρυση ειδικού σώματος επιτρόπων υπό την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή/και του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με αποκλειστική αρμοδιότητα την επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων. Ίδρυση των Δικαστικών Κοινωνικών Υπηρεσιών που προβλέπονται από τον Νόμο 2447/2006.

3. Πρόσβαση στη διαδικασία του ασύλου και απαραίτητες διαδικαστικές εγγυήσεις υπέρ του ανηλίκου

- Απρόσκοπτη πρόσβαση στη διαδικασία του ασύλου για όλους του ασυνόδευτους ανηλίκους και άμεση λήψη, καταγραφή και προώθηση των αιτημάτων τους.
- Παροχή πλήρους ενημέρωσης για τα δικαιώματά τους και τη διαδικασία ασύλου, με τη συνδρομή διερμηνέων στη μητρική τους γλώσσα και πρόσβαση σε δωρεάν κρατική νομική συνδρομή.
- Στελέχωση των αστυνομικών υπηρεσιών με εξειδικευμένα στελέχη (ειδικότερα γυναίκες) για τη διενέργεια συνεντεύξεων ασύλου με ανηλίκους.
- Καθορισμός του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού από εξειδικευμένες κοινωνικές και ψυχολογικές υπηρεσίες (στο πλαίσιο της επιτροπείας), μέσα από διεθνώς αναγνωρισμένες διαδικασίες, προκειμένου το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού να λαμβάνεται υπόψη τόσο στο επίπεδο της εξέτασης του αιτήματός του για διεθνή προστασία, όσο και στο επίπεδο εξεύρεσης μόνιμων λύσεων για το μέλλον του.
- Έκδοση Εγκυκλίου με την οποία θα υιοθετούνται οι βασικές αρχές της μεταχείρισης των ασυνόδευτων ανηλίκων που συμπεριλαμβάνονται στις «Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα Ασυνόδευτα Παιδιά που ζητούν άσυλο» της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τον Συνήγορο του Πολίτη.

4. Μεταβατική φροντίδα - Κέντρα φιλοξενίας και παρεχόμενες υπηρεσίες

- Αύξηση του αριθμού των δομών φιλοξενίας (κέντρων υποδοχής) ασυνόδευτων ανηλίκων, ώστε να μπορούν να στεγάζουν το σύνολο των ασυνόδευτων ανηλίκων, τουλάχιστον μέχρι την ενηλικίωσή τους.
- Ποσοτική και ποιοτική ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών στα κέντρα αυτά, με τη διάθεση των απαραίτητων οικονομικών πόρων σε σταθερή και μόνιμη βάση.
- Θέσπιση κανονισμού λειτουργίας των κέντρων υποδοχής ανηλίκων και ομοιομορφία στην παροχή προστασίας και πρόνοιας.
- Σταθερή εποπτεία και αξιολόγηση των κέντρων από τον αρμόδιο κρατικό φορέα.
- Απρόσκοπτη πρόσβαση των ανηλίκων στην παιδεία, ενδυνάμωση της άσκησης του δικαιώματος αυτού με την παροχή κατάλληλου προσωπικού και υπηρεσιών, και

την πρόσβαση σε κατάλληλες εκπαιδευτικές δομές (εκμάθηση Ελληνικής γλώσσας, ενισχυτική διδασκαλία, τάξεις υποδοχής, δια-πολιτισμικά σχολεία).

5. Διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα

- Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των ασυνόδευτων παιδιών κατά προτεραιότητα, και διαρκούς της διαμονής τους στα κέντρα υποδοχής.
- Αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας σε όλους τους ανηλίκους που πληρούν τα κριτήρια υπαγωγής στο καθεστώς του πρόσφυγα σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης, με διαδικασίες που σέβονται όλες τις σχετικές με την εξέταση ανηλικών οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.
- Χορήγηση ανθρωπιστικού καθεστώτος σε όλα τα ανήλικα που δεν πληρούν της προϋποθέσεις χορήγησης προσφυγικής ιδιότητας, αλλά που λόγω της κατάστασής τους ως ασυνόδευτων ανηλικών και ελλείπει μέσων και μεθόδων ασφαλούς επαναπατριsmού τους, χρήζουν παροχής διεθνούς προστασίας κατά τα οριζόμενα στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στο Γενικό Σχόλιο της Επιτροπής για τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού Υπ. Αριθμ. 6 (2005).

6. Μακροχρόνιες και βιώσιμες λύσεις - τήρηση της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού

- Σε κάθε περίπτωση, νόμιμη παραμονή και προστασία του ανηλίκου στη χώρα μέχρι την ενηλικίωσή του.
- Σε περιπτώσεις χορήγησης ανθρωπιστικού καθεστώτος, υιοθέτηση ευμενέστερης πολιτικής για την μόνιμη παραμονή (π.χ. στα πλαίσια του μεταναστευτικού νόμου) ανηλικών που ενηλικιώνονται, στο πνεύμα της ενταξιακής πολιτικής των προσφύγων και στο γενικότερο πνεύμα του ανθρωπισμού, δεδομένων των δεσμών που μπορεί να έχουν αναπτύξει συνεπεία της μακροχρόνιας παραμονής τους στην Ελλάδα.
- Ίδρυση και δημιουργία δομών για τον εντοπισμό της οικογένειας, την οικογενειακή συνένωση και τον ασφαλή επαναπατριsmό ανηλικών που ενηλικιώνονται, σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς (π.χ. Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης) και το Υπουργείο Εξωτερικών.